

U C H W A Ł A Nr XLII/147/14
Rady Gminy w Łubnicach
z dnia 18 marca 2014 roku

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łubnice
na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U z 2013 r poz.594, ze zm.) oraz zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r poz. 182 z późn.zm.) Rada Gminy w Łubnicach uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łubnice na lata 2014-2020” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łubnice oraz Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE ŁUBNICE
NA LATA 2014-2020**

ŁUBNICE, STYCZEŃ 2014

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE	5
3. DIAGNOZA	6
3.1. Przedmiot diagnozy	6
3.2. Charakterystyka Gminy Łubnice	6
3.3. Ludność	9
3.4. Struktura gruntów	11
3.5. Turystyka i kultura	13
3.6. Edukacja	14
3.7. Ochrona zdrowia	14
4. MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA (ANALIZA SWOT)	14
5. KATALOG PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŁUBNICE	16
5.1. Bezrobocie	16
5.2. Bezdomność	18
5.3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie	19
5.4. Długotrwała choroba i niepełnosprawność	20
5.5. Starość	21
5.6. Ubóstwo i wykluczenie społeczne	22
5.7. Podsumowanie dotyczące głównych powodów ubiegania się o pomoc społeczną w Gminie Łubnice	23
6. MISJA STRATEGII	27
6.1. Główne cele strategii	27
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	33
8. MONITORING I EWALUACJA	34
9. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	35
9.1. Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii	35
10. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE	36

1. WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji względnie stałych wzorców interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy negatywnie ocenianych zjawisk występujących w obrębie społeczności lokalnej. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków życia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup i osób marginalizowanych wykluczonych społecznie.

Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno-społecznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształceniu- od modelu typowo opiekuńczego z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności radzenia sobie z problemami. Ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju sytuacji gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków, utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego przy minimalizowaniu sytuacji konfliktowych. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznej, otwartej i dynamicznej wobec przyszłości. Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie jak i w odległej perspektywie. Jako element żywy strategia podlegać będzie ciągłym zmianom, ponieważ pojawiać się będą nowe, ważne cele, a część straci aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie wskaźnikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych do zmiany społecznej, w którym to procesie współdziałać będą instytucje i organizacje zarówno administracji samorządowej, rządowej i organizacje pożytku publicznego zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją społeczną. Celem polityki społecznej jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych jak i niematerialnych wszystkich grup społecznych. Szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny, której funkcje i struktura współcześnie ulegają zmianie, jednak pozostaje ona podstawową komórką społeczną.

Rodzina nadal zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które mogą uczynić ją dysfunkcyjną. Główne problemy zagrażające rodzinom to między innymi ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, alkoholizm, przestępczość. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Za niezbędne należy uznać wsparcie rodzin i jednostek w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, aby mogły czynnie uczestniczyć w rozwoju zarówno gospodarczym jak i społecznym gminy. Współczesny rozwój gospodarczy trudno wyobrazić sobie bez udziału ekonomii społecznej. Priorytetowym kierunkiem ekonomii społecznej jest działanie na rzecz ludzi, ale w powiązaniu z celami gospodarczymi. Istotnym jej elementem jest odbudowywanie wiary we własne możliwości osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niejednokrotnie oznacza to powrót na rynek pracy, co może stanowić najskuteczniejszy sposób zapobiegania biedzie.

W interesie społecznym i ekonomicznym gminy jest zatem tworzenie dogodnych warunków do funkcjonowania i powstawania podmiotów w obszarze ekonomii społecznej.

Ważną sprawą jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi instytucjami polityki społecznej, działającymi na rzecz danej zbiorowości: rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi. W rzeczywistości jednak zintegrowanie działań napotyka wiele trudności i barier finansowych, administracyjnych i kompetencyjnych. W tej sytuacji największy ciężar związany z koniecznością organizowania i podejmowania działań nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych spada na gminy. Niezależnie bowiem od sprawności i funkcjonalności całego systemu polityki społecznej, ludzie muszą mieć możliwości szukania pomocy w trudnych sytuacjach, które ich dotyczą. Najczęściej zaś szukają jej tam, gdzie im najbliższej – w społeczności lokalnej, w której żyją.

Celem strategii jest nie tylko zasygnalizowanie najważniejszych problemów społecznych gminy, ale też wyznaczenie celów, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Realizacja kierunków polityki społecznej, którą wyznacza Strategia powinna odbywać się zgodnie z zasadą partnerstwa kobiet i mężczyzn w życiu społecznym oraz w atmosferze działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji płci i przełamywania stereotypów związanych z płcią.

Działania, kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem, podejmowane w odpowiedzi na faktyczne potrzeby i problemy mieszkańców, będą realizowane na trzech poziomach:

- profilaktyki, czyli zapobieganie powstawaniu niekorzystnych zjawisk jako działania o charakterze priorytetowym,
- pomocy doraźnej (ratownictwo), czyli świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- długofalowych programów naprawczych zmierzających do rozwiązania lub przynajmniej zminimalizowania problemów społecznych i lokalnych

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności. Celem podejmowanych działań ujętych w strategii będzie nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji, w jakiej znalazło się wiele rodzin z terenu Gminy, ale również usuwanie przyczyn zaistniałych sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu. W tym znaczeniu działania z zakresu pracy socjalnej będą polegały na udzielaniu pomocy wszystkim tym, którzy nie posiadają środków do egzystencji godnej człowieka. Pomoc w uzyskaniu tych środków i osiągnięcie najwyższego możliwego stopnia samodzielności odnosi się do ostatecznych celów pracy socjalnej, czyli umożliwiania kierowania własnym postępowaniem oraz niezależności od innych w procesie zabezpieczenia warunków niezbędnych dla godnego życia człowieka.

Dokument został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów przygotowanych przez jednostki administracji publicznej. Przyjęte w nim koncepcje wskazujące sposoby zaradzenia problemom dotyczą 7 lat od 2014 r. do 2020 r.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów lokalnych pomocy społecznej.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które w ramach zadań własnych gminy przewidują opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ustawodawca określił również, iż dokument ten powinien zawierać, w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Umiejscowienie obowiązku opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych w ustawie o pomocy społecznej nie oznacza, iż winna ona skupiać się jedynie na rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej, ale obejmować wszystkie obszary polityki społecznej, mające wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają więc wpływ także inne akty prawne.

Należą do nich w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356, z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124, z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze późn. zm),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228, z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135, z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674, z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225, z późn. zm.),
- 11) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.),
- 12) ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U z 2004 r Nr 256, poz. 2572 z późn. zm)
- 13) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.),
- 14) ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U z 2011r Nr 45, poz. 235)

Realizacja Strategii będzie wymagała także odwoływania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego. Opracowana na tej podstawie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łubnice na lata 2014-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, na bazie którego w perspektywie 7 lat będzie realizowana polityka społeczna gminy uwzględniająca podstawowe, przyjęte w przedmiotowym obszarze zasady, tj. w szczególności:

- 1) **zasadę samopomocy** – określającą dążenie do tworzenia i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami, zazwyczaj w obrębie niewielkich nieformalnych grup,
- 2) **zasadę przeczności** – określającą, iż dążenie do bezpieczeństwa socjalnego wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny,
- 3) **zasadę solidarności społecznej** – niekiedy utożsamianą z solidaryzmem społecznym, oznaczającą wyższość wspólnego dobra nad interesem poszczególnych klas lub warstw,
- 4) **zasadę pomocniczości** – oznaczającą określony porządek pomagania w celu umożliwienia osobom, rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości: w pierwszej kolejności pomagać winna rodzina, a następnie społeczność lokalna, i na końcu państwo,
- 5) **zasadę partycypacji** – oznaczającą taką organizację życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwość realizacji swoich ról społecznych, poszczególne grupy mogły zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie,
- 6) **zasadę samorządności** – sprowadzającą się do zapewnienie prawa do aktywnego udziału w instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu zaspokajania potrzeb i realizacji interesów,
- 7) **zasadę dobra wspólnego** – polegającą na uwzględnianiu korzyści i interesów wszystkich obywateli, a w sytuacji sprzecznych interesów na poszukiwaniu kompromisów,
- 8) **zasadę wielosektorowości** – oznaczającą równoczesne funkcjonowanie publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych zaspokajających potrzeby społeczeństwa.

3. DIAGNOZA

3.1. Przedmiot diagnozy

Przedmiotem diagnozy są charakterystyczne dla poszczególnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, takie jak np.: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania celom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej. Obejmuje ona także sprawy związane z zapobieganiem powstawania niekorzystnych zjawisk poprzez rozszerzenie dostępu do informacji, zagospodarowania czasu wolnego, propagowania działań wolontarystycznych oraz samopomocowych.

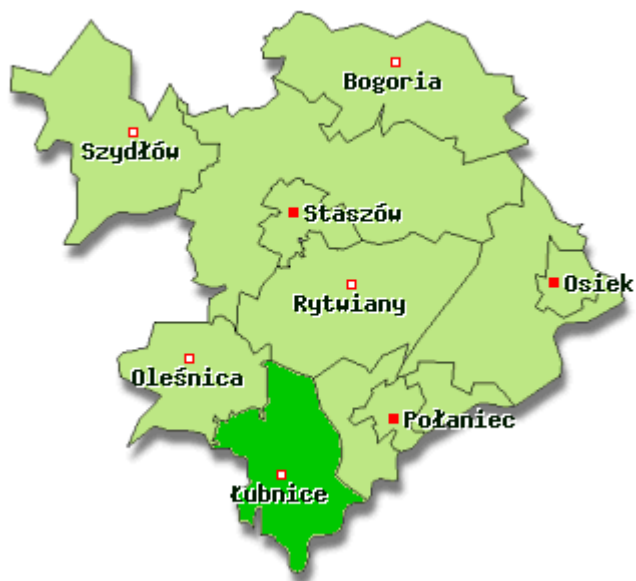
Materiałem wyjściowym do opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych były wyniki, prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubnicach na przestrzeni kilku lat, analiz kwestii społecznych, w tym przede wszystkim problemów i potrzeb zgłaszanych przez klientów ubiegających się o pomoc.

3.2. Charakterystyka gminy Łubnice

Gmina Łubnice jest położona w powiecie Staszów, województwie świętokrzyskim graniczy: od zachodu z gminami Oleśnica i Pacanów, od północy z gminą Rytwiany, od wschodu z gminą Połaniec, od południowego – wschodu przez Wisłę, z województwem podkarpackim i małopolskim, z którymi nie ma bezpośredniego połączenia komunikacyjnego.

Rys. 1. Położenie Gminy Łubnice na tle mapy województwa świętokrzyskiego

Rys.2. Położenie Gminy Łubnice w Powiecie Staszowskim

Gmina Łubnice nie ma obszarów kolizyjnych z sąsiadującymi gminami. Od czasu podziału kraju w 1975 r. na mniejsze województwa, pod względem administracyjnym, należała do województwa kieleckiego, a następnie do końca 1998 r. do województwa

tarnobrzeskiego. Przez środek gminy przebiega droga krajowa relacji Kraków – Sandomierz, łącząca też ośrodek gminy Łubnice i znaczną część gminy bezpośrednio ze Staszowem. Odległość wsi Łubnice – ośrodka gminnego, od ośrodka powiatowego wynosi około 26 km, od najbliższego miasta – Połanica około 9 km. Miasto powiatowe Staszów jest w pełni wyposażonym ośrodkiem obsługi ludności i rolnictwa, co zapewnia możliwość korzystania z usług wyższego rzędu także mieszkańcom gminy Łubnice, chociaż odległość skrajnie położonych wsi w południowej części gminy wynosi około 30 km. Dużo bliższym ośrodkiem usług ponad podstawowych oraz ośrodkiem pracy, położonym w odległości około 8 km od Łubnic, jest Połaniec.

Bliskość położenia wielu miejscowości należących do gminy Łubnice od miasta i od Elektrowni Połaniec, zapewnia mieszkańcom duże możliwości korzystania z bogatego wachlarza usług oferowanych przez ośrodek miejski oraz z oferty pracy w dobrze funkcjonującym zakresie. Obszar, na którym leży powiat staszowski, jest ograniczony ważnymi w skali kraju szlakami: Kraków – Sandomierz, Kielce – Sandomierz – Tarnobrzeg, Kielce – Tarnów. Gmina Łubnice rozpościera się po obu stronach drogi 79 Sandomierz – Połaniec – Łubnice – Kraków. Ze względu na dużą odległość od centrum regionu – Kielc, wynoszącą ponad 90 km, Staszów staje się bardzo atrakcyjny dla mieszkańców otaczającego obszaru, małych miast i gmin wiejskich. W mieście, jako ośrodku powiatowym, są załatwione wszystkie sprawy, dotyczące również mieszkańców gminy Łubnice, które nie są w kompetencji gminnych władz administracyjnych.

Miasto Staszów jest węzłem komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym. Zewnętrzny układ komunikacyjny zapewnia, między innymi, sprawne połączenie komunikacyjne obszaru gminy Łubnice z dobrze wykształtowanym powiatowym ośrodkiem usługowym. Staszów jest rozwijającym się rynkiem zbytu, daje to duże możliwości rozwoju intensywnego rolnictwa także na obszarze gminy Łubnice. Obszar gminy pod względem geograficznym należy do makroregionów Nieceka Nidziańska i Kotliny Sandomierskiej. Niecek Nidziański reprezentuje tu mezoregion Nieceka Połaniecka, a Kotlinę Sandomierską mezoregion Nieceka Nidziańska

Gmina Łubnice dzieli się na 19 sołectw, tj.:

- 1/ Łubnice,
- 2/ Beszowa,
- 3/ Orzelec Mały,
- 4/ Borki,
- 5/ Góra,
- 6/ Wolica,
- 7/ Wilkowa,
- 8/ Grabowa,
- 9/ Przeczów,
- 10/ Łyczba,
- 11/ Orzelec Duży,
- 12/ Zofiówka,
- 13/ Rejterówka,
- 14/ Szczebzusz,
- 15/ Gace Słupieckie,
- 16/ Słupiec,
- 17/ Zalesie,
- 18/ Budziska,
- 19/ Czarzyzna.

3.3. Ludność.

Tab. 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy w latach 2011-2013

Miejscowość	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Łubnice	345	342	343
Beszowa	276	277	276
Orzelec Mały	91	93	92
Borki	116	115	114
Góra	83	82	80
Wolica	252	244	247
Wilkowa	255	259	251
Grabowa	60	64	63
Przeźców	307	306	304
Łyczba	179	177	170
Orzelec Duży	299	299	301
Zofiówka	125	122	120
Rejterówka	113	109	109
Szczebrzusz	157	160	158
Gace Słupieckie	217	214	212
Słupiec	532	520	507
Zalesie	187	182	183
Budziska	455	452	454
Czarzyzna	308	312	306
Razem	4357	4329	4290

Źródło: Dokumentacja Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Łubnicach

Tab. 2 Liczba mieszkańców w rozbiciu na płeć

Miejscowość	Rok 2013	Kobiety	Mężczyźni
Łubnice	343	177	166
Beszowa	276	140	136
Orzelec Mały	92	50	42
Borki	114	58	56
Góra	80	46	34
Wolica	247	128	119
Wilkowa	251	125	126

Grabowa	63	33	30
Przeczów	304	150	154
Łyczba	170	86	84
Orzelec Duży	301	145	156
Zofiówka	120	58	62
Rejterówka	109	54	55
Szczebrzusz	158	89	69
Gace Słupieckie	212	105	107
Słupiec	507	262	245
Zalesie	183	92	91
Budziska	454	234	220
Czarzyzna	306	153	153
Razem	4290	2195	2105

Źródło: Dokumentacja Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Lubnicach

Z powyższej tabeli wynika, że prawie we wszystkich sołectwach udział kobiet w populacji jest wyższy.

Tab.3 Struktura ludności.

Rok	wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Ogółem
2011	906	2753	698	4357
2012	882	2764	683	4329
2013	858	2781	651	4290

Źródło: Dokumentacja Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Lubnicach.

Powyższa tabela obrazuje, że stan ludności w gminie maleje. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym spada zaś rośnie w wieku produkcyjnym. Zatem dynamika byłaby bardzo korzystna, gdyby wzrastała również liczba osób w wieku przedprodukcyjnym.

Przemiany demograficzne w ciągu ostatnich trzech lat charakteryzowały się wahaniem liczby urodzeń. Na uwagę zasługuje także fakt, że gmina Lubnice odnotowuje ciągły ujemny przyrost naturalny: przeważa ilość zgonów nad urodzeniami. Bilans ludności gminy pozostaje pod silnym wpływem procesów migracyjnych, co związane jest ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz otwarciem rynków pracy dla nowych krajów członkowskich. Zwiększyła się liczba wyjeżdżających z kraju, także na pobyt stały. Otwieranie rynków pracy dla Polaków przez kolejne kraje UE – w latach 2006-2008 powodowały, że rosła skala wyjazdów z deklaracją na pobyt stały za granicą (także tych, którzy dotychczas przebywali za granicą czasowo).

3.4. Struktura gruntów

Tab. 8 Struktura gruntów

Ogółem powierzchnia	8.250 ha
użytki rolne	6.465 ha
grunty orne	4.820 ha

łąki	461 ha
pastwiska	1080 ha
sady	104 ha
lasy i grunty leśne	1036 ha
wody	212 ha
pozostałe tereny	537 ha

Dane z referatu podatkowego UG Łubnice

Gmina Łubnice ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne stanowią 78,9 % ogólnej powierzchni gminy. Powierzchnia gminy zajmuje obszar ok. 8250 ha, w tym użytki rolne około 6465ha. Struktura użytków rolnych składa się z: 75% gruntów ornych (ponad 4819 ha), 1,6% sadów (104 ha), ponad 23% użytków zielonych (461 ha łąk i 1080 ha pastwisk trwałych). Lasy i grunty leśne zajmują 13% ogólnej powierzchni gminy.

Większa część gminy Łubnice znajduje się na zróżnicowanym wysokościowo obszarze Niecki Połanieckiej, która jest wysoczyzną wznoszącą się na wysokości 165 – 218 m npm rozczłonkowaną szeregiem dolin rzecznych, dolin bocznych i obniżień. Najwyższym punktem w gminie Łubnice jest wzniesienie Góra o wysokości 210 m npm. Nizina Nadwiślańska rozciąga się w południowej części gminy. Nizina jest monotonna, rozcięta rzeką Kanał – Strumień. W jej obrębie ułożone jest równoległe do Wisły pasmo starorzeczy i oczek wodnych. Obszary wysoczyzny i niziny ułożone są pasmowo równoległe do Wisły. Granicą występowania wyłącznie obszarów dolin i teras zalewowych chronionych wałami, jest kanał rzeki Strumień od północy i Wisła od południa.

Obszary wysoczyznowe występujące przemiennie z obszarami dolin i teras zalewowych zajmują pasmo położone między Kanałem Strumień a kompleksem leśnym usytuowanym centralnie w gminie. Pasma to charakteryzuje się dużą zmiennością wysokości; spadki terenów nadzalewowych dochodzą do 10%.

Między pasmem lasów a doliną rzeki obszar wysoczyznowy zachowuje większą stabilność powierzchniową, poza niewielkim pasmem dość stromych wzniesień w pobliżu miejscowości Góra (najwyższy punkt 210 m. npm). Na obszarze gminy duży udział mają tereny obniżień powierzchniowych w postaci dolin rzek i cieków wodnych, ciągnących się równoleżnikowo w paśmie środkowym i na północy gminy.

W gminie Łubnice występuje jeden duży kompleks leśny, usytuowany w centralnej części gminy. Przeważają w nim lasy świeże i lasy wilgotne w wieku do 60 lat. Powierzchnie leśne zajmują siedliska lasów mieszanych, lasów świeżych boru mieszanego:

- w wieku 80 lat (niewielkie połączenie w centralnej części kompleksu);
- w wieku 40-80 lat (zwarty duży obszar na południu kompleksu);
- w wieku 20-40 lat (rozproszone tereny w obrębie całego kompleksu);
- odnowienia i zalesienia w wieku do 20 lat oraz różnowiekowe lasy bagienne i mokre (wyodrębnione tereny na wschodzie gminy).

Lasy łąkowe porastają dolinę Wisły, głównie w obrębie wałów przeciwpowodziowych. Zieleni łąkowa zajmuje doliny rzek i cieków. Pasma tej zieleni są charakterystyczne dla centralnego i północnego rejonu gminy. Stary park podworski w Łubnicach i cmentarz w Beszowej zawierają kompleksy starodrzewów, w tym drzewa – pomniki przyrody w parku w Łubnicach (9 dębów i 2 lipy).

Obecnie z dawnego barokowego założenia pałacowo-parkowego w Łubnicach pozostały niewielkie fragmenty. Na południe i zachód od ruin pałacu zachował się okazały stary drzewostan, głównie lipy, drobno – i szerokolistne, dęby i kasztanowce. Są to z reguły okazałe egzemplarze o średnicach pni 80 – 150 cm, przeważnie w średnim i złym stanie technicznym.

Ponadto w parku znajdują się nasadzenia młodszego pokolenia drzew, krzewy i runo. W Beszowej na cmentarzu wśród starodrzewu najcenniejszymi drzewami liściastymi są akacja, jesion i czarna topola.

Główną atrakcją terenu są malownicze pola nadwiślańskie z licznymi rozlewiskami wodnymi bogatymi w różnorodne gatunki ryb, z bujną roślinnością i urozmaiconym drzewostanem z przewagą wierzb, lip oraz akacji.

Ze względu na bardzo wysoką jakość gleb i korzystne warunki klimatyczne prawie cała powierzchnia znajduje się w zasięgu upraw rolniczych. Typowa dla gminy jest wielokierunkowa produkcja z dominującą uprawą zbóż, truskawek, warzyw.

W produkcji towarowej dominuje produkcja zwierzęca (trzoda chlewna).

Gmina Łubnice zaliczana jest w opracowaniach planistycznych do południowego obszaru rolniczego, którego głównym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego winien być rozwój wielofunkcyjny oparty na intensywnych procesach restrukturyzacyjnych rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

3.5. Turystyka i kultura

Położenie gminy w strefie atrakcyjnych krajobrazów stwarza doskonałe warunki do rozwoju turystyki. Wspaniałe lasy i rzeki, jak również bardzo dobra infrastruktura techniczna sprzyjają rozwojowi agroturystyki.

Ciekawą alternatywą dla mieszkańców i turystów spędzających wolne chwile w gminie Łubnice jest dostęp do bogatej oferty kulturalnej, którą zapewnia Centrum Kultury w Łubnicach. W ramach swej działalności instytucja zapewnia szeroki dostęp do różnorodnych, kulturalnych form spędzania czasu dla różnych grup wiekowych.

W realizacji swoich zadań Centrum Kultury współpracuje z placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami oraz osobami prawnymi i fizycznymi, a także z innymi instytucjami zgodnie z potrzebami społeczności lokalnej.

Centrum Kultury jest organizatorem wielu imprez okolicznościowych, do największych wydarzeń plenerowych należą dożynki gminne oraz Biesiada Łubnicka połączona z plenerem tematycznym. W imprezach tych uczestniczą nie tylko mieszkańcy gminy, ale też okolicznych miejscowości. W swoich strukturach Centrum Kultury posiada Gminną Bibliotekę Publiczną w Łubnicach, której zbiory liczą blisko 12000 pozycji. Miejsce to służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, rozpowszechnianiu wiedzy i nauki.

3.6. Edukacja

Samorząd Gminy Łubnice jest organem prowadzącym dla placówek oświatowych na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i przedszkolnym. Edukacja jako zadanie własne samorządu jest w wielu wymiarach traktowana priorytetowo, zarówno jeśli chodzi o infrastrukturę, jak i zaplecze kadrowe oraz wyposażenie. Szkoły pełnią funkcje edukacyjne

i wychowawcze zajmując się jednocześnie upowszechnianiem kultury w oparciu o posiadane zasoby.

Gmina Łubnice posiada rozbudowaną sieć jednostek oświatowych.

Dzieci i młodzież kształcą się w czterech następujących szkołach:

Publiczne Gimnazjum i Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Skuzy w Łubnicach,

Publiczna Szkoła Podstawowa w Budziskach,

Publiczna Szkoła Podstawowa w Gacach Słupieckich,

Publiczna Szkoła Podstawowa w Wilkowej

3.7. Ochrona zdrowia

Opieka zdrowotna jest realizowana na terenie gminy przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łubnicach (Ośrodek Zdrowia w Łubnicach i Gacach Słupieckich), w których pacjenci mogą korzystać z usług: lekarza rodzinnego, pediatry i stomatologa. Ponadto w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Gacach funkcjonuje Zakład Rehabilitacji Kompleksowej i Promocji Zdrowia „Kama” gdzie mieszkańcy gminy mogą nieodpłatnie korzystać z rehabilitacji leczniczych.

Najbliższą Placówką szpitalną jest oddalony o 26 km, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie. W szpitalu funkcjonują oddziały, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położniczy, neonatologiczny, neurologiczny, urologiczny, otolaryngologiczny, pediatryczny i szpitalny oddział ratunkowy.

4. MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA (analiza SWOT)

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w Łubnicach można wskazać najważniejsze dla lokalnej społeczności problemy. W takim przypadku bardzo często stosuje się analizę SWOT, która pozwala na określenie deficytów, a co za tym idzie na wyłonienie potrzeb, jest metodą szans i zagrożeń. Dzięki analizie SWOT możemy określić słabe i mocne strony oraz najważniejsze czynniki zewnętrzne: szanse i zagrożenia.

Mocne strony	Słabe strony
<p>Atuty (Mocne strony)</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne • walory turystyczne • tereny zielone i rekreacyjne • dobra sieć dróg, wodociągów • dobrze wyposażone szkoły • dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, • aktywność placówek oświatowych • prawidłowe rozdysponowanie pozyskanych środków w zależności od potrzeb. • wzrost wykształcenia • potencjał ludzki (chęć działania) • dostęp do opieki zdrowotnej • dobre połączenie komunikacyjne z 	<p>Słabości</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak zakładów pracy • mała aktywność społeczna • duża odległość od zakładów pracy • część płn.- wsch. gminy – słabe klasy gleb • mała liczba zewnętrznych inwestorów • bardzo niski poziom przedsiębiorczości, • ubóstwo • niewystarczająca ilość środków finansowych na pomoc społeczną • patologie społeczne • odpływ młodzieży do większych miast • starzenie się społeczeństwa • brak mieszkań socjalnych

<p>Kielcami, Krakowem, Katowicami i innymi ośrodkami</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gmina zwodociągowana w 100%, kanalizacja 50% • brak konfliktów społecznych, • powstawanie nowych gospodarstw ekologicznych, • rozwijające się jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe • prawidłowa lokalizacja szkół • dobrze zorganizowana gospodarka odpadami • dostęp do internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań chronionych • bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych • przemoc w rodzinach • bezradność opiekuńczo-wychowawcza w wielu rodzinach • niski poziom wiedzy dot. pozyskiwania środków z UE • brak jadłodajni i noclegowni • wandalizm • alkoholizm w wielu rodzinach • brak Centrum Integracji Społecznej • niedostateczna realizacja profilaktyki zdrowotnej i słaba dostępność do specjalistycznych usług medycznych, • rosnąca przemoc w rodzinie i w szkole, • ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży, • niska skuteczność instytucji przeciwdziałających patologiom społecznym.
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania dodatkowych środków (fundusze strukturalne), • wykorzystanie atrybutów środowiska do stworzenia miejsc do wypoczynku i rekreacji • wzrost aktywności społecznej młodych ludzi, • wzrost poziomu wykształcenia wśród społeczeństwa, • walory turystyczne krajobrazu, • powroty w rodzinne strony- zakup gospodarstw, budowa domów, • edukacja ekologiczna • powstawanie związków , stowarzyszeń, fundacji, co wiąże się z większą możliwością pozyskiwania środków i współpracy • nawiązywanie współpracy – gminy, miasta partnerskie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak terenów inwestycyjnych • odpływ wykształconej młodzieży • odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice kraju, • brak środków finansowych na realizację ustawowych zadań, • bezrobocie, • starzenie się społeczeństwa wynikające z ujemnego przyrostu naturalnego, • przyzwolenie społeczne na spożycie alkoholu przez nieletnich, • niestabilna polityka państwa, • niechęć do ujawniania zjawiska przemocy przez ofiary, • wysoki odsetek osób i rodzin utrzymujących się z nie zarobkowych źródeł dochodu, • niedostateczna polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych, • migracja ludzi młodych i wykształconych do większych aglomeracji. • ucieczka młodzieży wykształconej- wyjazdy za granicę i do miast,

	• zwiększenie liczby rozbitych małżeństw• brak programów dla małych przedsiębiorstw

Mocną stroną Gminy Łubnice jest silny, sprawnie działający samorząd mogący decydować o kierunku prowadzonej przez gminę polityki społecznej. Elementem wspomagającym i dającym dodatkowe szanse i możliwości w tej dziedzinie jest decentralizacja finansów publicznych, umożliwiająca sprawne dotarcie do ośrodków i instytucji realizujących politykę społeczną.

Niestety istnieje również wiele słabych stron. Jedną z nich to brak rozwiniętego i specjalistycznego systemu obsługi okołobiznesowej dla małej i średniej przedsiębiorczości, zarówno lokalnej, jak i w kontekście inwestorów zewnętrznych. Jest to bardzo istotne, ale i złożone zagadnienie. Stwarzając bowiem warunki do rozwoju przedsiębiorczości gmina przyczynia się do tworzenia miejsc pracy, ale także samo czerpie pewne korzyści, np. z podatków lokalnych, które w części mogą pokrywać wydatki związane z prowadzoną przez gminę polityką społeczną. Dodatkowe miejsca pracy to również w pewnym stopniu zapobieganie takim patologiom jak: alkoholizm, narkomania, czy ubóstwo.

5. KATALOG PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŁUBNICE

5.1. Bezrobocie.

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno – gospodarczego każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i wymiarze wielu lat, bliższej dalszej przyszłości. Ocena lokalnego popytu na pracę, ilustrowanego stanem pracujących jest wobec niepełnej statystyki utrudniona.

Przemiany ustrojowo – gospodarcze, rozpoczęte w Polsce w 1989 roku, głęboko dotknęły gminę. Jednym ze skutków transformacji (przede wszystkim likwidacji okolicznych zakładów pracy) jest wysokie bezrobocie, które dotyka szerokie kręgi społeczne.

Skutki transformacji, zwłaszcza w odniesieniu do zatrudnienia, powodują rosnącą niepewność wśród pracowników przyzwyczajonych do socjalnych gwarancji państwa; narzucają konieczność wyjścia z inicjatywą, by samodzielnie zmienić swoją nieodpowiednią sytuację materialną. Straty i skutki społeczne, które powoduje bezrobocie, są trudne do oszacowania. Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości, utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie.

Pojawia się również, na niepokojącą skalę, degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny; w rodzinach takich występują często dodatkowe problemy, takie jak: nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu.

Dzieci pochodzące z rodzin, gdzie rodzice są osobami bezrobotnymi, odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym.

Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno – ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca, solidarność.

Bezrobocie ma wpływ na poziom i jakość życia rodzin, przyczynia się do zubożenia materialnego, zmniejsza siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie indywidualnym, powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania własnych problemów, przyczynia się do zaniku gotowości i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego. Utrata prawa do zasiłku z Urzędu Pracy zmusza najczęściej osoby bezrobotne do szukania wsparcia między innymi w instytucjach pomocy społecznej.

Bezrobocie jest również źródłem przestępczości. Ludzie, którzy nie mają zatrudnienia, są automatycznie znakomitą pożywką dla marginesu społecznego.

Rodziny, w których żyją osoby bezrobotne, szczególnie długotrwale pozostające bez prawa do zasiłku z konieczności stają się klientami pomocy społecznej. Na dzień 31 grudnia 2013r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie zarejestrowanych było 4153 osób bezrobotnych z powiatu staszowskiego (w liczbie tej dominują kobiety). Liczba bezrobotnych z terenu Gminy Łubnice wynosiła 192 osoby. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie staszowskim na dzień 31.12.2013r. wynosiła 12,8 %.

Dominującą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, bez prawa do zasiłku. Osoby pozostające bez zatrudnienia ponad 12 miesięcy stanowią około 60% ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP. Szczególnie dotkliwe jest bezrobocie w przypadku osób powyżej 45 roku życia, które często mają za sobą długoletni staż pracy, ale legitymują się niskim wykształceniem i brakiem kwalifikacji. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie osoby powyżej 45 roku życia stanowią 27% ogółu bezrobotnych – (1100 osób).

Równie niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród ludzi młodych – do 24 roku życia. Stanowią one około 28 % ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Staszowie.

Cecha charakterystyczną bezrobotnych w Gminie Łubnice jest niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji, które utrudniają znalezienie zatrudnienia. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią najmniej liczną grupę osób bezrobotnych. Poziom wykształcenia wpływa również na czas pozostawania bez pracy. Najszybciej znajdują pracę osoby z wykształceniem wyższym. Niskie lub nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy wykształcenie poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne ze względu na brak wystarczających finansów, bariery przestrzenne i instytucjonalne mają trudności ze zmianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji.

Staszowskiego rynku nie ominęło zjawisko pracy nierejestrowanej: praca „na czarno”, która dla bezrobotnych często jest jedyną możliwością znalezienia zatrudnienia. Bezrobotni we wszystkich kategoriach wiekowych podejmują najczęściej nielegalną pracę w sektorze budowlanym i ogrodnictwo – rolnym.

5.2. Bezdomność

Bezdomność, to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Jest najbardziej skrajnym przejawem wykluczenia społecznego, związanym z brakiem dachu nad głową, pracy i innymi patologiami. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, należy się tymczasowe

- miejsce noclegowe, odzież, posiłek i inne formy pomocy. Niezwykle ważne jest wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla osób bezdomnych, dlatego też ta grupa klientów jest wyjątkowo traktowana przez pracowników socjalnych tut. Ośrodka.
- Dla społeczności lokalnej bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju. Istnieje wiele przyczyn bezdomności, najczęściej występujące to:

- utrata pracy i pogłębiające się ubóstwo,
- alkoholizm i inne uzależnienia,
- zniszczenie więzi rodzinnych (rozpad rodziny),
- bezradność życiowa.

Bezdomność jako powód trudnej sytuacji życiowej bywa podstawą przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

W badanym okresie liczebność osób bezdomnych w gminie Łubnice jest sporadyczna (w 2011r. – 1 osoba; 2012r. – 2 ; w 2013r. –2 osoby; jednak zjawisko bezdomności istnieje i jest problemem wymagającym odpowiednich działań i dużych nakładów finansowych. Zapewnienie schronienia, posiłku i ubrania jest zadaniem obowiązkowym gminy i nakłada na samorząd gminy obowiązek stworzenia warunków jego realizacji.

Gmina Łubnice nie posiada na swoim terenie schroniska, ani noclegowni. Osoby bezdomne, nieposiadające własnego lokalu mieszkalnego i niezameldowane na pobyt stały, kierowane są do schronisk znajdujących się na innym terenie.

W tej sytuacji wskazane byłoby utworzenie stałego miejsca pobytu dla osób bezdomnych, szczególnie w okresie zimy - (noclegownia).

Wszelka pomoc udzielana bezdomnym powinna być adekwatna do stwierdzonych potrzeb i możliwości finansowych zaś prowadzona z nimi praca socjalna winna obejmować pobudzanie aktywności osób korzystających z pomocy społecznej i umożliwić im dostęp do różnych form wsparcia społecznego.

5.3. Uzależnienia (od alkoholu i substancji psychoaktywnych) i przemoc w rodzinie

Alkoholizm jest zjawiskiem, które dotyka bardzo wielu mieszkańców naszej gminy w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia.

Alkoholicy to ludzie, którzy nie są w stanie konsekwentnie kontrolować swojego picia przez dłuższy czas i którzy nie mogą ręczyć za swe zachowanie po tym, jak zaczną pić. Jest to choroba, którą można zatrzymać, ale nie wyleczyć.

Potrafimy zaproponować sposoby i środki, które będą sprzyjać całkowitej abstynencji osoby uzależnionej i rekonstrukcji jej sposobu życia. Nie znamy dotąd sposobu, aby osoba uzależniona powróciła do kontrolowanego picia. Dlatego mówimy „trzeźwy alkoholik”, a nie „były alkoholik”.

Proces uzależnienia jest nieodwracalny, co nie oznacza braku możliwości powrotu do trzeźwego życia. Nie wystarczy jednak w tym celu przestać pić. Leczenie jest długotrwałym procesem, tak jak długotrwałym procesem jest rozwój uzależnienia.

Osobą z problemem alkoholowym można nazwać każdego, kto w swojej rodzinie potyka się o butelkę z alkoholem, nawet jeśli sam po nią nie sięga i nawet gdy staje się jej zagorzałym przeciwnikiem.

Każdy człowiek doświadczający picia ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszenia jego godności osobistej. Nadużywanie alkoholu jest przyczyną powstawania innych problemów: zdrowotnych, materialnych, wychowawczych. Powoduje zaburzenie relacji między członkami rodziny. Alkohol bywa często przyczyną agresji, stosowania przemocy wobec członków rodziny, stosowania niewłaściwych metod wychowawczych wobec dzieci.

W rodzinach długotrwale nadużywających alkoholu wzorzec picia powielają dzieci. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych i obniżania się wieku osób sięgających po alkohol.

Coraz częściej interwencje w leczeniu alkoholizmu rozpoczyna się od nieuzależnionych członków rodzin, uwikłanych tak, czy inaczej w problem alkoholowy.

Nie ma żadnego gwarantowanego sposobu na to, aby alkoholik porzucił picie i stał się trzeźwym człowiekiem. Jest za to wiele sposobów sprzyjających otrzeźwieniu.

Każdy człowiek doświadczający picia, przemocy ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie w życiu i przeciwdziałania skutkom.

Dostarczenie wiedzy jest konieczne. Klienci pomocy społecznej mają dostarczaną wiedzę na temat choroby alkoholowej. Wiedza ta powinna objąć podstawowy opis zjawiska alkoholizmu, możliwości szukania pomocy i rozwiązywanie w środowisku lokalnym.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi – udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie należy do zadań własnych gminy.

Członkowie GKRPA wszczęli procedury postępowania w 15 przypadkach, przeprowadzili 37 rozmów motywujących do podjęcia dobrowolnej terapii lub jej kontynuowania.

Alkoholizm jest szczególnie drastycznym problemem w naszym kraju, często ściśle powiązany ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Brutalizacja i przemoc (w różnej postaci) przenika do życia rodzinnego (2/3 kobiet i 2/3 dzieci doznaje przemocy domowej w związku z nadużywaniem alkoholu, 10% kobiet jest ofiarami przemocy), środowiska szkolnego oraz szerokiego otoczenia społecznego. Rozmiary tego zjawiska są niepokojące. W 2013 r. w Gminie Łubnice Policjanci założyli 5 „Niebieskich kart”.

Faktem jest, iż dramatycznie obniża się granica wieku osób, które są sprawcami narastających aktów agresji i przemocy, jak również, że są nimi nie tylko dzieci ze środowisk trudnych czy zdemoralizowanych, lecz dzieci z tzw. „dobrych domów”.

Przemoc domowa, do której dochodzi w wielu polskich rodzinach to zamierzone działanie przeciwko ich członkom, naruszające ich prawa i dobra osobiste.

Bariery, które nie pozwalają wyrwać się z domu, są niewidzialne. Celem prześladowców jest zapanowanie nad wszystkimi aspektami życia swoich ofiar.

Ustalenie właściwego rozmiaru tego zjawiska utrudnia istnienie w społeczeństwie przekonań o charakterze stereotypów myślowych. Schematy, które tkwią w mentalności Polaków sprzyjają pomniejszeniu skali problemu a także jego konsekwencji. Wyznaczają powszechne rozumienie przyczyn przemocy domowej, jak również postaw społeczeństwa wobec ofiar.

Przemoc w rodzinie każdego roku dotyka miliony ludzi na całym świecie. Jest tym bardziej bolesna, gdy pochodzi od najbliższych osób. Negatywne skutki przemocy domowej nie ograniczają się tylko do członków rodziny. Wywierają wpływ na społeczności lokalne, instytucje i społeczeństwo jako całość.

Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie stanowią zintegrowany model obejmujący zarówno działania z zakresu profilaktyki i edukacji jak i interwencji oraz integracji osób dotkniętych tymi problemami.

W zakresie profilaktyki skierowanej do dzieci i młodzieży realizowane są programy

edukacyjne, których celem jest kształtowanie właściwych postaw i umiejętności dokonywania prawidłowych, akceptowalnych społecznie wyborów, a także programy mające umożliwiać dzieciom i młodzieży realizowanie tych wyborów i spędzanie wolnego czasu w sposób atrakcyjny, zapewniający rozwijanie zainteresowań. W zakresie wsparcia rodzin, które zmagają się z problemami uzależnień zapewniona jest pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna, socjalna realizowana poprzez interdyscyplinarną współpracę instytucji i organizacji działających w przedmiotowym obszarze.

5.4. Długotrwała choroba i niepełnosprawność

Długotrwała choroba i niepełnosprawność stanowią w Polsce bardzo istotny czynnik wykluczenia społecznego, chociaż nie zawsze ubóstwa. Mimo formalnie istniejącego powszechnego systemu opieki zdrowotnej, istnieje ryzyko wykluczenia z powodu deficytów funkcjonowania ochrony zdrowia.

Problem niepełnosprawności istniał od zawsze. Kulturę i serce narodu, od niepamiętnych czasów, oceniano po stosunku danej społeczności do osób starych, chorych i niepełnosprawnych.

Za osoby niepełnosprawne uznaje się, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz.776 z późn. zm.) osoby, dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne napotykać liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, na ulicy, przybierające postać barier: architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Od stopnia niepełnosprawności zależy, czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury.

Kwalifikacje osób niepełnosprawnych są niższe od przeciętnych kwalifikacji mieszkańców miasta i gminy i nieadekwatne do potrzeb pracodawców. Osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej ponoszą konsekwencje systemu kształcenia, który wbrew pozorom nie miał na celu przygotowania ich do zawodowego życia. Osoby niepełnosprawne miały bowiem pozostawać pod opieką państwa. Dlatego też osoby niepełnosprawne potrzebują obecnie umożliwienia przekwalifikowania się i zdobycia specjalistycznych umiejętności, zgodnie z ich predyspozycjami, stanem zdrowia oraz potrzebami rynku pracy. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi dla Gminy Łubnice wymagające i trudne do realizacji wyzwanie.

Obok tych utrudnień osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe: bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę.

Na podobne problemy napotykać osoby długotrwanie chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych.

Na warsztatach strategicznych wskazano następujące problemy osób niepełnosprawnych:

- brak zakładów pracy, które zatrudniają osoby niepełnosprawne,
- bariery architektoniczne,
- zbyt mała liczba klas i grup przedszkolnych dla dzieci niepełnosprawnych,
- niewystarczający dostęp do bezpłatnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- brak mieszkań chronionych,
- brak Środowiskowego Domu Samopomocy,
- brak Centrum Informacji dla osób niepełnosprawnych,
- poczucie wstydu wśród niektórych rodziców dzieci z niepełnosprawnością,

- problem seksualności wśród osób niepełnosprawnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubnicach w 2013r. wypłacił dla 78 osób świadczenia opiekuńcze.

Należy nadmienić, że po wejściu do Unii Europejskiej najważniejszym celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych.

Powinniśmy zrobić wszystko, by zmniejszyć problem niepełnosprawności. Sprawić, by ludzie niepełnosprawni czuli się pełnowartościowymi członkami społeczeństwa. Wszystkie osoby niepełnosprawne niezależnie od przyczyny i charakteru ich niepełnosprawności winny mieć prawo mające na celu polepszenie społecznej i zawodowej integracji.

5.5 Starość

Lokalną politykę społeczną wobec ludzi starych można określić jako różne przejawy aktywności na ich rzecz, realizowane na terenie działania samorządu terytorialnego w ramach jego zadań zleconych i własnych oraz lokalnych inicjatyw.

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wciąż rośnie, obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia się społeczeństwa. Rodzi to nowe problemy, ludzie starsi znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, łączy się to dodatkowo z problemami zdrowotnymi oraz brakiem ofert spędzania czasu wolnego dla ludzi starszych i samotnych. W sytuacji takiej znajdują się przede wszystkim osoby pozbawione pomocy ze strony rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łubnicach udziela pomocy w formie usług opiekuńczych.

W pomocy społecznej dąży się do tego, aby usługi opiekuńcze zapewnione były w miarę możliwości w miejscu zamieszkania. Ma to zapobiec ewentualnej utracie kontaktu ze swoim środowiskiem przez osobę korzystającą z tej formy pomocy.

Czasami jednak realizacja usług opiekuńczych nie jest możliwa do zapewnienia w miejscu zamieszkania i wtedy osoba wymagająca stałej opieki może ubiegać się o skierowanie jej do domu pomocy społecznej.

Cele operacyjne problemów wobec ludzi starszych w strukturze lokalnej powinny obejmować:

- potrzeby rozbudowy systemu wszechstronnej pomocy dla ludzi starszych,
- wykorzystanie pracy wolontariatu,
- poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna w tym obszarze działania,
- wprowadzenie nowych form współpracy między placówkami ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

5.6. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Zjawisko wykluczenia społecznego jest trudno definiowalne. Mamy bowiem do czynienia z wieloma nakładającymi się wymiarami. Wykluczenie społeczne, najprościej ujmując, polega na niepodjęciu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub też „wypadaniu” z niej.

Dotyczy osób i rodzin czy też grup ludności, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach materialnych (ubóstwo materialne),

- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających im wejście na rynek pracy, założenie rodziny, czy też utrudniają dostosowanie się do zmieniających się warunków społeczno- ekonomicznych,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych (codziennych) zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby, czy innych cech indywidualnych,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, szantaży, agresji.

Proces wykluczania może być: dynamiczny, wielowymiarowy	
Przejawy wykluczenia	bezdumność, samotność, bierność, nieprzestrzeganie norm współżycia
Skutki dla osób zagrożonych wykluczeniem	deprywacja potrzeb, bezradność, osłabienie więzi rodzinnych, rozpad rodziny, izolacja, marginalizacja, utrata poczucia własnej tożsamości i celu w życiu (tzw. „zatrącenie siebie”)
Skutki dla społeczeństwa w tym społeczeństwa lokalnego	ograniczenie demokracji, zagrożenie demokracji, ekstremalne nierówności, pojawienie się podklas

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub w sposób znaczny utrudniająca jednostce (osobie) lub grupie, zgodnie z prawem, pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych, infrastruktury społecznej – gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności osób ubogich.

OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I WYKLUCZONE

*Grupy wrażliwe na wykluczenie

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych
- dzieci wychowujące się poza rodziną
- kobiety samotnie wychowujące dzieci
- ofiary patologii życia rodzinnego
- osoby o niskich kwalifikacjach
- osoby długotrwale bezrobotne
- żyjący w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych
- niepełnosprawni i przewlekle chorzy
- osoby chorujące psychicznie
- starsze osoby samotne
- osoby opuszczające zakłady karne
- imigranci (szczególnie utrzymujący się z nielegalnej pracy)
- bezdomni
- uzależnieni od narkotyków i alkoholu
- osoby zagrożone eksmisją z lokali

Podstawowym czynnikiem ubóstwa, a zarazem wykluczenia społecznego jest **bezrobocie**, szczególnie długotrwale tzw. długookresowe. Dotyczy to tzw. grup wrażliwych: młodzieży, osób niepełnosprawnych, osób o niskich kwalifikacjach, kobiet oraz osób w wieku niemobilnym.

Konsekwencją braku pracy jest zubożenie i nie uczestnictwo w życiu społecznym, ale również ograniczony dostęp do zabezpieczenia dochodowego w przyszłości. Praca jest bowiem źródłem ubezpieczenia społecznego: na okres niezdolności do pracy oraz starość.

5.7. Podsumowanie dotyczące głównych powodów ubiegania się o pomoc społeczną w Gminie Łubnice

Ilustracją zapotrzebowania ze strony mieszkańców gminy na społeczne wsparcie jest liczba rodzin (osób w tych rodzinach), które to wsparcie od Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymały. Poniższe tabele prezentują powody przyznawania pomocy oraz dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Łubnice, którzy korzystali z pomocy OPS.

Tabela 1. Powody przyznawania pomocy

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w latach		
	2011	2012	2013
Ubóstwo	176	167	155
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	1	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	8	9
Bezrobocie	91	95	116
Niepełnosprawność	26	24	26
Długotrwała choroba	107	90	96
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego	36	36	33
Alkoholizm	7	6	6
Narkomania	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Z Karnego	1	3	4
Zdarzenia losowe	1	1	2
Przemoc w rodzinie	-	-	-

Źródło: Sprawozdania OPS

Jak wynika z tabeli dot. powodów przyznawania pomocy najliczniejszą grupę stanowią osoby dotknięte długotrwałą chorobą i bezrobociem. Kolejną przyczyną jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niepełnosprawność. Niepokojącym zjawiskiem wśród beneficjentów korzystających z pomocy jest ubóstwo. W w/w okresie nie udzielono pomocy ze względu na narkomanię i przemoc w rodzinie.

Tabela 3. Struktura rodzin korzystających z pomocy z podziałem na ilość wychowywanych dzieci w latach 2011-2013

Struktura rodzin korzystających z pomocy z podziałem na	Liczba rodzin korzystających z pomocy z podziałem na ilość wychowywanych dzieci w latach
---	--

ilość wychowywanych dzieci	2011	2012	2013
Rodziny z jednym dzieckiem	78	84	82
Rodziny z dwójką dzieci	47	36	41
Rodziny z trójką i więcej dzieci	221	173	180

Źródło: Sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubnicach.

Analizując tabelę 3 należy stwierdzić, iż w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy największy odsetek to rodziny z trójką i więcej dzieci.

Tabela 4. Struktura wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia	2011	2012	2013
Zasiłki stałe	52 663	66 509	83 415
Zasiłki okresowe	110 021	108 947	110 087
Zasiłki celowe	45 999	74 130	63 171
Schronienie	-	5 879	9 490
Posiłek	115 426	91 593	102 711
Usługi opiekuńcze	35 442	30 743	29 474
Ubezpieczenia zdrowotne	4 777	5 987	7 309
Oplata za dps	76 935	93 994	157 353

Od kilku lat następuje wzrost zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej, w tym zasiłków obligacyjnych co powoduje, że mimo wzrastających środków pomoc świadczona jest w nieadekwatnej formie i wysokości. Niska pomoc, nieadekwatna do występujących potrzeb, wzbudza frustrację wśród osób znajdujących się w trudnej sytuacji i uniemożliwia realizację celów pomocy społecznej. Braków finansowych nie da się zaspokoić przy pomocy świadczeń o charakterze pozamaterialnym, które mogą być jedynie środkiem wspomagającym, podtrzymującym. Osobom i rodzinom bezwzględnie należy zapewnić środki na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych lub stworzyć takie warunki, żeby środki te mogli zdobyć we własnym zakresie (poprawa sytuacji na rynku

pracy). W innym przypadku staniemy się świadkami wzrostu ubożenia mieszkańców gminy, co z kolei może doprowadzić do dezintegracji rodzin, rozszerzenia się zjawisk patologicznych, wzrostu liczby osób wykluczonych społecznie.

Tabela 5. Struktura wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego

	2011	2012	2013
Liczba rodzin	26	24	22
Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	180 763	181 050	197 296

Źródło: Sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach.

Kwota wypłaconych środków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2011-2013 ma tendencje wzrostową przy zmniejszającej się liczbie świadczeniobiorców. Taki stan rzeczy związany jest z podwyższaniem zasadzonych alimentów.

Tabela 6. Struktura wypłaconych świadczeń rodzinnych

	2011	2012	2013
Liczba rodzin	454	420	308
Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych	2 057 439	1 964 713	1 503 789

Źródło: Sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach.

Analizując ww. tabelę dotyczącą kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych obserwujemy tendencję malejącą. Proces ten spowodowany jest niżem demograficznym oraz utratą wypłaty świadczeń pielęgnacyjnych, oraz przyznawaniem prawa do świadczeń rodzinnych w krajach Unii Europejskiej.

Projekt systemowy "Aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych w Gminie Łubnice"

Brak pracy dla większości bezrobotnych, którzy są podopiecznymi Ośrodka Pomocy Społecznej jest doświadczeniem destrukcyjnym, powodującym bierność, niską samoocenę i brak wiary we własne możliwości. Wyżej wymienione czynniki determinują złą sytuację finansową i powodują uzależnienie od pomocy społecznej. Opisywane bariery wskazują na konieczność objęcia tych osób kompleksowym systemem wsparcia, dlatego też w roku 2008 Ośrodek pomocy Społecznej rozpoczął realizację projektu systemowego "Aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych w Gminie Łubnice" w ramach Działania 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji oraz Poddziałania 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Ośrodki Pomocy Społecznej Programu operacyjnego Kapitał Ludzki.

Realizując projekt tutejszy Ośrodek podejmuje zadania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i wykluczonych społecznie stosując

instrumenty aktywnej integracji, mające na celu przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem. Udział w Projekcie "Aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych w Gminie Łubnice" mobilizuje do zmiany stylu życia, usamodzielnienia i przygotowanie do wejścia na rynek pracy, a nade wszystko inwestowanie w rozwój zasobów ludzkich, co jest głównym czynnikiem rozwoju całego kraju.

Rok	Liczba osób	Rodzaj szkoleń zawodowych	Rodzaj warsztatów/ badania	Całkowity koszt projektu	Środki własne
2008	3	Nowoczesny sprzedawca z obsługą kas fiskalnych	-indywidualne poradnictwo zawodowe, - trening kompetencji społecznych	28912,00	3300,00
2009	7	- kucharz małej gastronomii - księgowość małych i średnich przedsiębiorstw	-indywidualne poradnictwo zawodowe, - trening kompetencji społecznych	68291,00	7170,59
2010	10	- handlowiec z obsługą kas fiskalnych - kucharz małej gastronomii - palacz kotłów co -kierowca wózków jezdniowych z napędem silnikowym	-indywidualne poradnictwo zawodowe, - trening kompetencji społecznych	100096,00	10510,10
2012	10	- sprzedawca z obsługą komputera i kas fiskalnych -spawacz metodą MAG	-indywidualne poradnictwo zawodowe, - trening kompetencji społecznych	70060,00	7356,30
2013	10	- wykonywanie prac malarskich -kucharz małej gastronomii, -nowoczesny sprzedawca z obsługą kas fiskalnych i komputera	-indywidualne poradnictwo zawodowe, - trening kompetencji społecznych	126725,00	13306,13

6. MISJA STRATEGII

Gmina Łubnice stawia na zapewnienie swoim mieszkańcom jak najlepszych warunków życia w poczuciu bezpieczeństwa oraz umożliwienia im realizacji planów osobistych, zawodowych i społecznych poprzez:

- zapewnienie wszystkim potrzebującym pomocy finansowej, rzeczowej lub usługowej,
- przeciwdziałanie i zwalczanie problemu długotrwałego bezrobocia
- integrację zawodową i społeczną różnych grup społecznych, w tym młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych,
- wspieranie grup szczególnego ryzyka i zapobieganie ich społecznemu wykluczeniu,

- aktywizację społeczności lokalnych, dostęp do edukacji, poradnictwa, informacji,
- wspieranie przedsiębiorczości lokalnej.

Działania prowadzone są przez budowanie lokalnego partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i lokalnych, a przy ich realizacji wykorzystywany jest istniejący potencjał ludzki i instytucjonalny. Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz ich zaktywizowanie do włączania się w rozwiązywanie istniejących problemów.

6.1. Główne cele strategii

GENERALNY CEL STRATEGII

Zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój gminy, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

PRIORYTET 1

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, PROMOCJA ZATRUDNIENIA, AKTYWIZACJA LOKALNEGO RYNKU PRACY ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE DŁUGOTRWAŁEMU BEZROBOCIU

Cele do osiągnięcia:

- usamodzielnienie bezrobotnych poprzez ułatwienie im podjęcia zatrudnienia,
- aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy,
- ograniczanie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego,
- stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół,
- skracanie przeciętnego okresu pozostawania bez pracy,
- ściągnięcie inwestorów z zewnątrz,
- wspieranie małej przedsiębiorczości.

Zadania do wykonania:

- stworzenie centrum doradztwa w pozyskiwaniu środków unijnych dla przedsiębiorców,
- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego terenu i pozyskanie terenów pod nowe inwestycje,
- rozbudowa infrastruktury technicznej dla terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- wprowadzenie ulg podatkowych dla dużych inwestorów,
- wsparcie małej przedsiębiorczości,
- stworzenie warunków dla wspierania pracodawców oferujących pierwszą pracę i staże zawodowe dla absolwentów i bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół (kontrakty, ulgi w podatkach gminnych),
- prowadzenie stałej, dokładnej analizy popytu i podaży siły roboczej na lokalnym i regionalnym rynku pracy w celu ukierunkowania szkoleń i kursów dla bezrobotnych,

- realizacja gminnego programu zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych przy pracach społecznie użytecznych,
- stworzenie i wdrożenie pomocy rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem, uwzględniającego przede wszystkim działania podtrzymujące prawidłowe funkcje socjalizacyjne i wychowawcze rodziny oraz obejmującego działania kompensacyjne, realizowane w najbliższym środowisku,
- świadczenie osobom bezrobotnym pomocy finansowej lub w naturze dostosowanej do indywidualnych potrzeb w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

Realizatorzy:

1. Gmina Łubnice,
2. Powiatowy Urząd Pracy,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Media lokalne.

PRIORYTET 2

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH I ALKOHOLU

Cele do osiągnięcia

- zwiększenie ilości osób korzystających z różnych form pomocy terapeutycznej i wsparcia środowisk samopomocowych,
- zmniejszenie ilości i częstotliwości używania substancji psychoaktywnych i alkoholu przez młodzież,
- zwiększenie dostępności opieki i pomocy psychospołecznej dla dzieci z rodzin uzależnionych od substancji psychoaktywnych i alkoholu,
- wprowadzenie zintegrowanego systemu interwencji wobec osób prowadzących pojazdy pod wpływem substancji psychoaktywnych i alkoholu,
- zwiększenie w świadomości społecznej poziomu wiedzy na temat wpływu alkoholu i substancji psychoaktywnych na życie codzienne oraz przekonania o potrzebie i zasadności angażowania się w pomaganie osobom dotkniętym problemem uzależnień,
- wzrost skuteczności przestrzegania zasad prawa, dotyczących rynku alkoholowego i substancji psychoaktywnych.

Zadania do wykonania:

- organizowanie konkursu ofert na programy profilaktyczne i terapeutyczne oparte na skutecznych strategiach działania, w tym programów opartych na aktywności liderów młodzieżowych i osób współuzależnionych,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych, stawiających sobie za cel ograniczenie używania alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz promujących zdrowy styl życia,
- utworzenie Centrum Pomocy, Profilaktyki i Terapii,
- upowszechnienie i realizacja projektu „Szkoła dla rodziców”,
- uruchomienie lokalnej debaty społecznej, dotyczącej skutków używania alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- organizacja i prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych,
- wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla sprzedawców,

- wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- przygotowanie i wdrażanie programów promujących zdrowy styl życia poprzez atrakcyjną ofertę alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- prowadzenie badań diagnostycznych w mieście i gminie w zakresie używania substancji psychoaktywnych i alkoholu,
- zorganizowanie grup terapeutycznych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i uzależnionych krzyżowo,
- organizacja szkoleń podnoszących kompetencje dla różnych grup zawodowych, zajmujących się profilaktyką i terapią,
- promocja usług, świadczonych przez profilaktyków i lecznictwo odwykowe oraz aktywnych form ofert wychodzenia z uzależnienia bez skutków marginalizowania,
- uruchomienie interdyscyplinarnego punktu konsultacyjno – informacyjnego,
- prowadzenie lokalnego rejestru kierowców, prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- wprowadzenie w ośrodkach nauki jazdy obligatoryjnych szkoleń korekcyjno – edukacyjnych dla kierowców,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych, wykorzystujących środki społecznej komunikacji.

Realizatorzy:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Sąd Rejonowy,
4. Komenda Powiatowa Policji,
5. Kościół Katolicki,
6. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
7. Placówki oświatowe,
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
9. Placówki służby zdrowia,

PRIORYTET 3

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE I W SZKOLE

Cele do osiągnięcia

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie i w szkole ,
- zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy i jej sprawców,
- zwiększenie poziomu edukacji, wiedzy i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy.

Zadania do wykonania:

- diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w gminie,
- edukacja dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy,
- wdrożenie procedury stosowania „Niebieskiej karty” przez instytucje do tego powołane,
- prowadzenie kampanii społecznych na rzecz powstrzymywania przemocy,
- szkolenie grup zawodowych, zajmujących się zjawiskiem przemocy w szkole i przemocy w rodzinie,

- zorganizowanie interdyscyplinarnego punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy,
- realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy i korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- wdrożenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- utworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- utworzenie grupy terapeutycznej dla sprawców przemocy,
- opracowanie i dystrybucja krótkiej ulotki, zawierającej telefony i adresy instytucji, mogących udzielić natychmiastowej pomocy ofiarom przemocy domowej.

Realizatorzy:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Sąd Rejonowy,
4. Komenda Powiatowa Policji,
5. Kościół Katolicki,
6. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
7. Placówki oświatowe,
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
9. Placówki służby zdrowia,
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
11. Media lokalne.

PRIORYTET 4

WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I OSÓB STARSZYCH

Cele do osiągnięcia

- zwiększenie integracji społecznej osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- szersze udostępnienie systemu edukacji dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa sytuacji niepełnosprawnych na rynku pracy,
- stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci,
- likwidacja barier architektonicznych,
- zapewnienie osobom starszym opieki dziennej o charakterze instytucjonalnym,
- rozwój systemu usług opiekuńczych osobom starszym,
- stworzenie warunków do aktywizacji społecznej dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Zadania do wykonania:

- wspieranie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych,
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do zatrudnienia,
- prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i osób starszych,
- zapewnienie niezbędnego sprzętu ortopedycznego osobom tego wymagającym oraz likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej,
- pozyskanie jednego lokalu na utworzenie mieszkania chronionego,
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy,
- utworzenie przedszkolnego oddziału integracyjnego,

- inicjowanie kampanii prasowych na rzecz uświadamiania niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz podnoszenia poziomu akceptacji niepełnosprawnych,
- utworzenie wolontariatu działającego na rzecz osób starszych.

Realizatorzy:

1. Gmina Łubnice
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Placówki oświatowe,
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
6. Placówki służby zdrowia,
7. Powiatowy Urząd Pracy,
8. Kościół Katolicki,
9. Media lokalne.

PRIORYTET 5

ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI OSÓB I RODZIN POPRZEZ WYRÓWNYWANIE SZANS ORAZ WŁĄCZANIE ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM ŚRODOWISK W ŻYCIE SPOŁECZNE

Cele do osiągnięcia:

- wdrożenie kompleksowego systemu pomocy rodzinom zagrożonym ubóstwem, uwzględniającego działania środowiskowe i instytucjonalne, zapewniającego ciągłość działań pomocowych,
- pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające,
- tworzenie bliskich, osobistych i opartych na zaufaniu relacji dziecka z osobami pomagającymi,
- stworzenie systemu wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dla usamodzielniających się wychowanków, opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo - wychowawcze.

Zadania do osiągnięcia:

- aktywizacja społeczna i zawodowa osób i rodzin zagrożonych ubóstwem,
- zbudowanie systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego,
- świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży,
- prowadzenie dziennych placówek środowiskowych dla dzieci i młodzieży,
- świadczenie pomocy finansowej lub w naturze dostosowanej do indywidualnych potrzeb osób i rodzin,
- świadczenie pomocy do wydatków mieszkaniowych,
- realizacja świadczeń rodzinnych,
- realizacja świadczeń, wynikających z ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży,
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rodzicielstwa zastępczego oraz systemu wsparcia i pomocy dla rodzin sprawujących takie funkcje,

- przygotowanie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych do samodzielnego życia,
- zorganizowanie punktu poradnictwa rodzinnego,
- szersze włączanie organizacji pozarządowych i kościelnych w realizację zadań na rzecz rodzin zagrożonych ubóstwem,
- budowanie zespołów interdyscyplinarnych w celu rozwiązywania problemów indywidualnych rodzin.

Realizatorzy:

1. Gmina Łubnice,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Placówki oświatowe,
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
6. Sąd Rejonowy,
7. Kościół Katolicki.

PRIORYTET 6

UDZIAŁ GMINY ŁUBNICE / OPS ŁUBNICE W REALIZACJI PROJEKTU PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI W LATACH 2008-2013

Europejski Fundusz Społeczny w Polsce wdrażany jest w latach 2007-2013 w ramach jednego programu - Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL). Termin „kapitał ludzki” przyjęto jako najpełniej oddający istotę kompleksowego wsparcia przewidzianego do realizacji w ramach Programu Operacyjnego, którego cele są ściśle związane z rozwojem kapitału ludzkiego zarówno w jego wymiarze indywidualnym jak i społecznym. Termin „kapitał ludzki” jest pojęciem oznaczającym zasób wiedzy, umiejętności oraz potencjału zawartego w każdym człowieku i w społeczeństwie jako całości, określającym zdolności do pracy, adaptacji do zmian w otoczeniu oraz możliwości kreacji nowych rozwiązań.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna

Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących

Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty

Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka

Priorytet V Dobre rządzenie

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Priorytet X Pomoc techniczna

Zadania do osiągnięcia:

- budowa i modernizacja dróg

- rewitalizacja
- modernizacja świetlic wiejskich
- budowa placów zabaw
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób długotrwale bezrobotnych - klientów OPS

Realizatorzy:

1. Gmina Łubnice
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach,
4. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego ROPS
5. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łubnice na lata 2014 – 2020 będą pochodzić w szczególności z:

- 1) budżetu gminy,
- 2) budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- 3) budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- 4) funduszy europejskich,
- 5) innych programów i grantów.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

8. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawiać się poprzez zmianę regulacji prawnych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. Uzyskane informacje będą przydatne dla planowania rozwoju skutecznego realizacji aktualnie przeprowadzanego programu.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii zostaną przygotowane odrębne programy i projekty, a ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane przez pracowników odpowiedzialnych za ich realizację. Systematycznie też prowadzona będzie analiza osiągniętych efektów zaś raz w roku sporządzony będzie raport dotyczący realizacji zadań wynikających ze strategii. Raporty będą stanowiły podstawę dalszych prac diagnostycznych i planistycznych. Coroczne sprawozdania będą przedstawiane władzom samorządowym.

Sporządzone programy i projekty realizowane w ramach strategii będą zgodne z jej celami i przyjętymi kierunkami działań, będą przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami stanowiącymi załączniki do niniejszej strategii. Ponadto powinna je cechować:

1. efektywność,
2. skuteczność
3. celowość

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie uzależniona od różnych czynników.

Najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa gminy,
- kreatywność i stopień zaangażowania we wspólne działania lokalnych zasobów instytucjonalnych,
- aktywność adresatów strategii, czyli mieszkańców gminy.

Do badań ewaluacyjnych stosowane będą następujące metody badawcze: techniki ilościowe (np.: koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i techniki jakościowe (ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

9. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w Strategii będzie sprawował Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach.

Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do zarządzających jednostkami odpowiedzialnymi za ich wykonanie.

Sukcesywnie do głównego dokumentu Strategii załączane będą programy i projekty dotyczące realizacji poszczególnych zadań.

9.1. Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łubnice zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji **zarządzającej jej wdrażaniem - Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

Należy podkreślić, że wdrażanie odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić. Struktury zatrudnienia pracowników w instytucjach polityki społecznej powinny uwzględniać wyznaczenie stanowiska zajmującego

się koordynacją i monitorowaniem zagadnień związanych z rozwojem polityki społecznej w gminie. Osoba pełniąca tę funkcję zajęłaby się zatem **koordynacją procesu** wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie we współpracy z instytucjami koordynującymi poszczególne zadania i z partnerami przypisanymi do zadań. Do jej obowiązków należałoby także koordynacja procesem pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji polityki społecznej z terenu gminy.

Zidentyfikowanymi partnerami, którzy współpracować powinni w realizacji strategii są:

1. Urząd Gminy Łubnice,
2. Centrum Kultury w Łubnicach,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie,
4. Placówki oświatowe na terenie Gminy,
5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Staszowie,
6. Kościół Katolicki,
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łubnicach,
8. Komisariat Policji w Połańcu,
9. Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie,
10. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
11. Sąd Rejonowy w Staszowie,
12. Placówki służby zdrowia,
13. Media lokalne i regionalne
14. Inni partnerzy

10. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji opieki społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu całego systemu opieki społecznej. Przedstawione w Strategii, wybrane grupy socjalne, poprzez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych i rozwojowych mają szansę poprawy własnej sytuacji a także zaktywizowanie wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu. Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestowaniu w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej oraz poprawę rynku zatrudnienia. Kierunki działania zawarte w Strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa.

Jako zasady, Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego z różnorodnymi partnerami społecznymi w celu rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy. Ukazuje również źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań opieki społecznej, ograniczeniem negatywnych zjawisk społecznych takich jak: patologie, ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie.

Ważnym zadaniem jest skonstruowanie mechanizmów finansowych pozwalających łączenie środków z różnych źródeł. Instytucją koordynującą działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej, należy, więc zadbać o należyte przygotowanie tej instytucji, uwzględniając wzmocnienie kadrowe i lokalowe. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia nowoczesnego modelu polityki społecznej w Gminie Łubnice.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łubnice zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady. Wszystkie zmiany i uzupełnienia w „Strategii” dokonywane będą w formie uchwały.